

Araştırma: Çocukların Üçte İki Siber Zorbaliğa Maruz Kalıyor

Uluslararası düşünce kuruluşu DQ Enstitüsü, son üç yılda **30 ülkede 145.426 çocuk ve ergeni araştırdıktan sonra** dünyanın ilk küresel **Çocuklar İçin Çevrimiçi Güvenlik Endeksi**'ni (COSİ) açıkladı.

Anket yapılan 30 ülkede 8-12 yaş arası çocukların yaklaşık üçte ikisinin (yüzde 60) bir veya daha fazla siber risk türüne maruz kaldığı ortaya çıktı.

Bu riskler:

- **Ankete katılan ülkelerdeki çevrimiçi olan çocukların yüzde 45'i siber zorbalıktan etkileniyor**
- **Yüzde 39'u itibar riskiyle karşı karşıya**
- **Yüzde 29'u şiddet ve cinsellik içeriklerine maruz kalıyor**
- **Yüzde 28'i siber tehditlere maruz kalıyor**
- **Yüzde 17'si yabancılarla çevrimdışı görüşme veya cinsel temas gibi riskli iletişime maruz kalıyor.**
- **Yüzde 13'ü oyun bağımlılığı riski altında.**
- **Yüzde 7'si sosyal medya bağımlılığı riski taşıyor.**

Japonya, çocukların dörtte birinden daha az (yüzde 24'lük) bir oran ile **en az risk taşıyan ülke** konumunda. Türkiye ise genel ortalamanın üstünde bir riske sahip ve 30 ülke arasında en riskli 8'inci ülke olarak görülüyor.

Son üç yıl içinde **30 ülkeden 145.426 çocuk ve ergenin** katılımıyla gerçekleşen ankete dayanan COSİ, bu ülkelerin kendi çocuklarının çevrimiçi güvenlik konusunda hangi durumda olduklarını anlamalarına yardımcı olmak için yapılan dünyanın ilk gerçek zamanlı ölçümü. COSİ, DQ Enstitüsü tarafından 2017 yılından beri Singtel, AIS, Optus, TURKCELL, Twitter, Dünya Ekonomik Forumu ve JA Worldwide dahil 100'den fazla kuruluşla iş birliği içinde yürütülen #DQEveryChild küresel hareketinin bir parçası. COSİ, DQ ölçüm araçları ve küresel veri tabanı ile bağlantılı ve ülkeler çocuklarının çevrimiçi güvenlik ve dijital vatandaşlık girişimlerini geliştirdikçe otomatik olarak güncellenecek. Bu, ülkelerin çevrimiçi çocuk güvenliğini ve dijital vatandaşlığı geliştirmek için gösterdiği çabaları daha etkin bir şekilde koordine etmesine yardımcı olacak ve böylece bu alandaki küresel ilerlemenin ölçülmesi sağlanacak.

"Siber riske maruz kalma", COSİ'yi oluşturan **altı ölçümden** biri. Bu ölçümde en iyi durumda olan ve birinci sırada yer alan ülke İspanya, onu takip eden ülke ise Avustralya. Çocukların en fazla siber

riske maruz kaldığı ülke olan Tayland ise listede sonuncu. Türkiye ise 30 ülke arasında 25'inci sırada yer alan riskli ülkelerden biri.

İkinci ölçüm alanı olan "**disiplinli dijital kullanım**"da – fazla ekran süresi, sosyal medyanın aşırı kullanımını, oyun oynama sıklığı ve çocuklarda cep telefonu sahibi olma oranı hesaba katıldığında – Japonya birinci, Dominik Cumhuriyeti ise son sırada. Japonya'da 8 ila 19 yaşındaki çocuklar ve ergenler haftada toplamda bir günlerini (24 saat) ekranlar karşısında geçiriyorlar. Dominik Cumhuriyeti'nde ise telefonların, televizyonların ve bilgisayarların karşısında geçirilen saat süresi neredeyse Japonya'dakinin **iki katına** (44 saat) çıkıyor. Sekizinci sırada yer alan Türkiye'nin genel endeks içinde en iyi olduğu alan bu.

COSI'deki üçüncü ölçüm konusu ise "**dijital yeterlik**", yani çocukların teknolojiyi güvenli ve sorumlu bir şekilde kullanma becerileri. Bu alanda Hindistan birinci, Tayland ise yine sonuncu sırada yer alıyor. Türkiye dijital yeterlilik sıralamasında 9'uncu sırada yer alıyor.

Dördüncü ölçüm konusu ise, ebeveynlerin ve okulların çocuklara sağladıkları koruyucu desteği ve yönlendirmeleri değerlendiren "**rehberlik ve eğitim**". Bu başlığın sıralamasında birinci sırada yer alan ülke Hindistan iken, son sırada Endonezya bulunuyor. Türkiye ise 12'inci sırada.

COSI'nin ölçümünü yaptığı beşinci madde olan "**sosyal altyapı**", çocukların çevrimiçi korunmasına yönelik hükümet politikalarını ve etik endüstri uygulamalarını dikkate alıyor. Burada birinci sırada ABD, son sırada ise Nepal geliyor. Türkiye bu alanda 13'üncü sırada.

Son olarak, COSI çocukların internete anlamlı erişim oranlarını ölçen "**bağlanabilirlik**" maddesine bakıyor. Bu alanda birinci sırada Singapur, son sırada ise Nepal geliyor. Türkiye ise 9'uncu sırada.

Genelleyecek olursak, COSI'nin bulgularına göre **Batı ve Doğu Asya ülkelerinde çocuklar için çevrimiçi güvenlik daha yüksek** diyebiliriz. Bu oran, Güney ve Güneydoğu Asya, Latin Amerika, Orta Doğu ve Afrika ülkelerinde düşüş gösteriyor.

Doğu Asya ülkeleri **siber riskler, disiplinli dijital kullanım, dijital yeterlik ve bağlanabilirlik** konusunda diğer ülkelere göre daha iyi bir sıralamaya sahip. Batı ülkeleri ise **sosyal altyapı ve rehberlik ve eğitim alanlarında** diğer bölgelerdeki ülkelere göre daha iyi performans gösteriyor.

DQ Enstitüsü kurucusu Dr. Yuhyun Park, şöyle diyor:

"Çocuklar İçin Çevrimiçi Güvenlik Endeksi, dünya çocuklarının çevrimiçi güvenliği konusunda yetişkinlere bir uyarı niteliği taşıyor.

Sıralamanın üstlerinde yer alan ülkeler de dahil olmak üzere, hiçbir ülke bu konuya karşı kayıtsız kalmamalı. Anket yaptığımız ülkelerdeki çocukların yüksek oranda maruz kaldığı ve onları tehdit eden çeşitli çevrimiçi risk türlerinden oluşan "bir siber salgına" şahit oluyoruz.

Bu durumu tersine çevirmek için toplumdaki herkese sorumluluk düşüyor. Sosyal medya ve telekomünikasyondan donanım ve oyun şirketlerine kadar tüm işletmeler, çocukların çevrimiçi güvenliğini temel bir iş ilkesi haline getirmelidir. Şirketler ayrıca siber zorbalığın üstesinden gelmek için okullarla ortaklık kurmalıdır. Hükümetler daha yoğun dijital eğitimi desteklemelidir. En önemlisi, ebeveynler bir şeyleri değiştirebileceklerinin ve çevrimiçi zararları azaltabileceklerinin farkında olmalıdır. Çocukların dijital kullanımlarını erken yaşlardan itibaren disipline etmelerine yardımcı olmak, siber riskleri azaltmak için gerekli bir başlangıç noktasıdır. İlköğretim okulları, standart müfredatlarının bir parçası olarak öğrencilere dijital vatandaşlığı da öğretmelidir.

Bu endeks sayesinde ülkeler, iyileştirilmesi gereken alanları küresel kıyaslama yoluyla belirleyebilecek ve ardından çocuklarının çevrimiçi güvenliği için gerekli girişimleri uygulamaya daha iyi odaklanabilecekler."